

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Io. Iac. Chiffletii De Linteis Sepulchralibus Christi
Servatoris Crisis Historica**

Chifflet, Jean-Jacques

Antverpiae, 1624

Cap. XXXVI. Quis cultus exhibendus Linteis sepulchralibus Christi Domini.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64456](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64456)

An. 392. num. 59. *ptionis. Affirmabo prætereà illas, digito Dei, (vt loquitur Baronius) siue diuinæ virtutis potentiâ depictas; vti velum illud sacris Imaginibus diuinitus pictum, & appensum in Ecclesiâ S. Stephani Protomartyris, in Vzalsi Africanæ prouinciæ ciuitate, de quo multa Euodius, eius loci Episcopus, æternæ memoriæ scriptis prodidit. De quibus omnibus si aliquis adhuc dubitet, cogitet ille facientem (inquit Hugo de S. Victore) & desinet esse mirabile quidquid erit; & si mirabile esse non desierit, tamen impossibile non erit: nam si factor omnipotens cogitatur, non erit impossibile quidquid erit.*

Lib. 2. de
Sacram.
p. 4. c. 11.

CAPVT XXXVI.

*Quis cultus exhibendus Linteis sepulchralibus
Christi Domini?*

EXCELLENTISSIMVS planè, si quis alius rebus sacris exhiberi soleat: hætenus enim fatis, opinor, docuimus, Lintea ista sanctissima, Christi Seruatoris esse imagines non arte humanâ, sed diuinâ expressas manu; & inter præcipua Religionis nostræ pignora iure quàm optimo censerî. Neque enim alio ducta sunt colore harum imaginum præcipua lineamenta, quàm Christi sanie
pre-

pretiosâ, vnguentis, & cruore purpureo, quem in eiusmodi notis & vestigiis liceat obseruare. Aliquid certè sanguinis in terris etiamnum superesse concedit Caietanus, vbi distinguit inter sanguinem vitalem & nutrimentalem. Vitalem siue pulsatilem ait Galenus à sinistro cordis ventriculo per aortam ferri in totum corpus; cuius è finu cordis exclusionem, inferre tradunt Medici viuifici nectaris paupertatem. Nutrimentalem verò vult fortè Caietanus esse illum sanguinem, qui successiuè ad continuam nutritionem in hepate Christi mortalis gignebatur, eumque non fuisse totum à Christo resurgente denuò collectum: quod etiam concedit Suarez, cùm corpus humanum tantæ copix capax non sit. Pius II. in Bullâ ad Abbatem S. Mariæ, Xantonensis Diocesis, hanc opinionem non esse fidei contrariam definiuit: *Nos (inquit) qui de prædictis certam notitiam habemus, attendentes, quòd veritati fidei nullatenus repugnat, affirmare Redemptorem nostrum de sanguine præfato, ob ipsius passionis memoriam, aliquam partem in terris reliquisse, &c.* Gloriatu Mantuana Ecclesia, habere se de sanguine qui fluxit de latere Christi Saluatoris, (non de latere imaginis ipsius crucifixæ in Syriâ, in Beryto ciuitate) eumque verum esse Domini sanguinem, declara-

3. p. q. 54.
art. 2.Lib. de
Anat. vi-
uor.Tom. 2.
3. p. d. 47.
f. 2.

DeScript.
Eccles. in
S. Atha-
nasio.
An. 804.

In Hen-
rico III.

uit Leo III. Pontifex ante annos octingentos, vt notat Bellarminus : & Baronius asserit, extare Romæ Diplomata Pontificis, in quibus sanguinis illius veritas confirmatur. Scribit etiam Mattheus Parisiensis, missum fuisse ab Ierosolymitano Patriarchâ vasculum cum vero Christi sanguine, ad Henricum III. Angliæ Regem, susceptum-que cum incredibili celebritate, prædicantibus Episcopis, & rationem reddentibus de veritate illius sanguinis. In Gallia Narbonensis vrbe S. Maximini, seruatur verus sanguis Christi Domini, phialâ vitreâ conclusus; qui quotannis die Veneris sancto, dum passionis Dominicæ Officium recitatur, maximo miraculo cernitur per se attolli & ebullire. Sixtus IV. in Opusculo de Sanguine Christi, affirmat, verum eius sanguinem & imaginem conspici in Sindone Camberiensis: quod laudat & amplectitur Iulius II. in Bullâ, quâ anno M. D. VI. Sindoni illi Festum diem, ac proprium Officium constituit, vt a libi retulimus. Quare iniuriâ censuit Turrecremata, erroneum ac temerarium esse, verum eiusmodi sanguinem in terris agnoscere. Ipse denique Vasquez aliquam particulam effusi à Christo sanguinis, fatetur superesse in *spinis, in clauis, ligno crucis, sudario, & aliis*; non in propriâ tamen

In Can.
Inuitat.
d. 2.

3. p. d. 36.
c. 8. n. 42.

tamen formâ sanguinis , sed coloris cuiusdam purpurei.

Verùm quidquid de hac controuersia statuat, facile fuerit nostram assertionem de cultu Sudariis debito comprobare, si obseruaris, aliud longè esse, imaginem *per se* adorari, & aliud, *propter se*: sicut etiam plurimum differunt, exemplar adorari in imagine, & imaginem adorari propter exemplar. Fatentur siquidem omnes Catholici, numquam imaginem propter se adorari, cum non sit propriè capax excellentiæ, cui nos submittamus; (est enim res inanima:) multi tamen contendunt adorari in se, hoc est, non in alio, aut cum alio, quod simul adoretur. Cùm igitur imago adoratur propter exemplar, in se tamen adoratur, & proximè actum illum terminat; licet tota ratio eiusmodi cultus & obseruantia, sit ipsum exemplar quod in imagine exprimitur; non secus ac dum obseruatur Legatus propter Regem, illa dubio procul obseruantia Legato, non tamen propter se, sed Regis causâ exhibetur: & tota ratio volendi medium quod per se concupiscitur, est finis. Quando verò asserimus, exemplar adorari in imagine in quâ refulget, siue imaginem non adorari per se, sed aut per aliud, aut in alio, volumus ipsum prototypum non modò esse moti-

uum adorationis, sed ipsam etiam materiam & terminum proximum: primariò enim adoratur, & imago non nisi cum illo; ita vt ne mente quidem & intellectu seiungi queat imago à prototy-
 po. ex quibus efficitur, vt vnicus sit imaginis & exemplaris cultus. Quare cùm verissima sit illa antiquorum tum Patrum tum Theologorum sententia, quæ imaginem ab exemplari secerni vetat, & vnicum vtriusque cultum agnoscit, quo scilicet prototypon in suo typo obseruetur; apparet quàm sancto cultu colendæ sint hæ diuinæ Christi effigies. Debet igitur semel statui nostra hæc de Imaginum veneratione sententia: quod sanè pridem accuratè præstitit Vasquez, tertiâ parte, disputatione centesimâ octauâ; vbi omnium veterum passim fuisse confirmat, capite secundo. Apertus est omnino S. Thomæ sensus, ibidem, quæstione xxv. articulo iii. docet enim eandem imagini Christi, quæ ipsi Christo, tribuendam adorationem, latriæ scilicet; quod ibidem Articulo iv. de Cruce iterum inculcat; licet ille loquendi modus commodâ egeat, vti dicemus, expositione.

Lib. 1. pro
 Can. Ap.
 cap. 25.

Franciscus quoque Turrianus, hæreseôn impug-
 nator acerrimus, idem probat ex Nicephoro
 Patriarchâ Constantinopolitano, qui Dialogo

Or-

Orthodoxus, quærenti hæretico, quibus sacris paginis constet adorandam Christi imaginem, respondet, *ibi scriptum esse, ubi scriptum est adorandum esse Christum, siquidem inseparabilis est à prototypo effigies*. Et paulò post pergit ostendere, unum esse, imaginem & exemplar, non naturâ, sed χέσει, habitudine. *Deus & homo dicitur Christus significatione nominis, & naturâ diuinitatis & humanitatis: imago verò eius, significatione nominis dicitur Christus, non autem naturâ diuinitatis & humanitatis, habetque communionem nominis & honoris, atque adorationis cum prototypo*. Reliquos Patres dabit Vasquez: omnium instar sit Basilius, qui libro de Spiritu sancto ad Amphilochem, Cap. 18.
(quod etiam vsurpatur à Damasceno, & in Septimâ Synodo, actione quartâ à Ioanne Presbytero) Orat. 1.
& 3. de
Imag.

sic ait: Ὁ π βασιλεὺς λέγεται καὶ ἡ τῆ βασιλείας εἰκὼν, καὶ ἔ δύο βασιλεῖς· οὔτε γὰρ τὸ κράτος χίζεται, οὔτε ἡ δόξα διαμερίζεται. Ὡς γὰρ ἡ κρατεῖσα ἡμῶν δεξὴ καὶ ἐξουσία μία, ἔτω καὶ ἡ παρ' ἡμῶν δοξολογία μία, καὶ ἔ πολλαί, διότι ἡ εἰκὼν ἔ μὴ ἐπὶ τὸ πρωτότυπον διαβαίνει.

Quia Rex etiã dicitur Regis imago, & non duo Reges; neque enim Imperium scinditur, neque gloria diuiditur. Quemadmodum ergo principatus & potestas una est, quæ nobis dominatur; sic etiam & glorificatio à nobis una est, & non multa, propterea quod imaginis.

nis honor ad exemplar transit. Quibus verbis optimam causam reddit Basilius, cur vna sit Regis & imaginis Regiæ glorificatio, quia vnum est vtriusque imperium & dignitas: nulla siquidem alia dignitas & excellentia cui nos submittamus, est in imagine inanimâ, quàm ipsiusmet exemplaris quod in ipsâ refulget; ac proinde incapax prorsus est imago affectus illius interni, quo alteri propter summam eius præstantiâ nos ipsos submittimus, eiusque signa prodimus exteriùs. In illo autem interno affectu consistit adoratio, non autem aut in osculis, aut in genuflexionibus, quæ proximè ipsa afficiunt simulacra. Quod magis illustratur à contrario: quis etenim dicat, imaginem iniuriæ cuiuspiam capacem, si vel leuiter seiungatur à prototypo?

Sess. 25.

Denique fauet prorsus Tridentinum, quod decreto de Imaginibus statuit, *Imagines venerandas; non quòd credatur inesse in iis aliqua diuinitas, vel virtus propter quam sint colenda, vel quòd ab ijs aliquid sit petendum, vel quòd fiducia sit in Imaginibus figenda, veluti olim fiebat à Gentibus, quæ in idolis spem suam collocabant; sed quoniam honor, qui exhibetur, refertur ad prototypa, quæ illa representant, ut per Imagines quas osculamur, & coram quibus caput aperimus, & procumbimus, Christum adoremus, & san-*

Sanctos quorum illa similitudinem gerunt, veneremur.

Quæ omnia planè euincunt, quasi participato quodam cultu, ipsi Christo aut patienti aut demortuo debito, obseruanda esse sacra Sudaria, quæ imagines Christi miraculosas esse toties inculcamus: quamuis hoc loquendi modo, vt latriâ dicantur colenda, meritò abstinere nos velint^a Vasquez & ^b Bellarminus, consentaneè dictis Septimæ Synodi. Latria enim significat affectum interioris seruitutis, quæ fit in spiritu & veritate, & soli Deo exhibetur: qui affectus non fertur in imaginem sine exemplari; quod tamen illis verbis exprimi videtur, *imago adoratur latriâ*. Si verò significetur, opus illud externum, quo honoramus imaginem, nasci ab interno affectu qui latria fit; vera in quodam analogico sensu est propositio; quia eiusmodi osculum, genuflexio, aut signum aliud, quod proximè attingit imaginem Christi, ex latriâ procedit, qui cultus externus aliquando *adoratio* dicitur.

Denique idem de sanctis Sudariis, quod de S. Cruce (quam suprâ S. Thomas latriâ adorari dicebat) sentiendum, cùm pares vbiq; sint rationes; ipsiq; aduersarij, qui volunt imaginem distincto cultu ab exemplari eoq; inferiori obseruari, concedunt tamen analogicè ad cultum proto-

F f typi

^aDis. 110.

^bLib. 2. de
Sanctis
cap. 22.

typi referri; atque ita Sanctorum effigies coli *dulia* secundum quid; B. Virginis *hyperdulia* secundum quid; & Christi proinde *latria* secundum quid. Sic

Cap. 24.
25.

Bellarminus libro secundo de Sanctis: & omnes prætereà peculiarem superioremque Cruci Dominicæ cultum assignant, ob sacratissimi Sanguinis asperionem, Christi contactum, & nostræ redemptionis instrumentum: quæ rationes prorsus in sanctis Sudariis militant, aliisque passionis Dominicæ instrumentis, de quibus sic Damascenus:

Orat. 3.
de Imag.

Προσκυνῶμεν τὸ Σταυρὸν τὸ ξύλον, τὰς ἡλκας, τὸν σωτήριον, τὸν κάλαμον, τὸν λόγχην, τὴν ἰερωὴν καὶ σωτήριον τὸν ἐδῆτα, τὸν χιτῶνα, τὰς ΣΙΝΔΟΝΑΣ, τὰ ἀπαργαῖα. Nos veneramur & adoramus sanctæ Crucis lignum, clauos, spongiam, arundinem, lanceam, sacramque illam & salutarem vestem, tunicam, SINDONES, fascias.

Rectè igitur omnino Leontius Dialogo quinto contra Iudæos, vt refert etiam Septima Synodus Articulo quarto: *Quemadmodum Iacob accipiens à filiis suis vestem sanguine conspersam Joseph, cum lacrymis osculatus est, suisque oculis circumposuit, non ipsam vestem diligendo aut honorando hoc fecit; sed per eam arbitratus est se Joseph osculari, & in manibus habere: sic etiam Christiani omnes, Imagines Christi tenentes, nostraque carne osculantes,*

tes, animo videmur nobis ipsum Christum amplecti.

In his igitur sanguinolentis Ioseph nostri vestibus, Iosephum ipsum, cuius vetus ille umbra fuit, toto pectore debemus venerari. Quod ad me attinet, ego diuinam imaginem, quæ refulget in Sudario nostro Bisontino, multoties sum veneratus, tamquam augustissimum nostræ salutis monumentum; & hîc ad extremum, eadem oratione compello eam, quâ olim Sudario Edeffeno impressam Constantinus Imperator Porphyrogenitus filius:

*O diuina similitudo eius, quæ mutari non potest, Patris similitudinis! O character characteris diuina substantiæ! O venerandum & omni honore dignum, signaculum primariæ pulchritudinis Christi Dei nostri (tecum enim loquor, tamquam cum re animatâ,) conserua & custodi semper eum, qui piè & moderatè nobis imperat, & aduentus tui memoriam luculenter celebrat, quem cum tuâ benignitate ad auitam & paternam sedem extulisti; conserua eius germen, & generis successionem, & sceptrorum perpetuitatem: statum pacificum præbe Reipublica: concede ut hæc Regi-
na * ciuitatum maneat inexpugnabilis: & nos ut
placentes Archetypo tuo, Christo Deo nostro, admit-
tamur in eius regnum caeleste, eum glorificantes & ce-
lebran-*

* Constan-
tinopolis

228 DE LINT. SEP. CHRISTI CRISIS HIST.
*lebrantes, quoniam eum decet gloria, & adoratio, in
sæcula sæculorum. Amen.*

Ego ne litterulam quidem immutarim in piif-
fimi Cæsaris precatione; æqualis enim in omni-
bus mens mihi: orare pro inuictissimo Imperato-
re nostro Ferdinando: pro omnibus Christianis
atque Catholicis Principibus, à quibus pendet
beata tranquillitas Reipublicæ Christianæ: pro
Vesontione nostrâ, quæ vel solo diuinæ Imaginis
thesauro quem possidet, Ciuitatum cis Alpes iure
dici possit Regina: denique pro salute nostrâ,
quam concedat nobis fons & origo bonorum
omnium Deus, in quo desino: vtinam sic in ex-
tremo illo exitu, certo & incerto fine. Amen.

SYL-